

Näitleja Jaan Rekkor lõpetab oma kirju

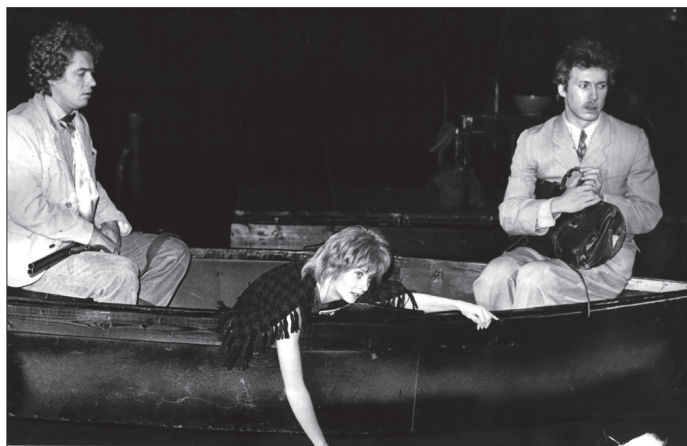

Heinrich 1981.

Fotod Pärnu teatri kogust

Mihkel Niilas 1991.

Toomas Haava 1985.

Fred Salliste 2004.

Margus Mikomägi

Jaan Rekkor on nii näitleja, et on valmis esietendusejärgsel hommikul alustama uute proovidega. Pärast August Kitzbergi “Kauka jumala” kontrolltendust ja Mogri Märdi suurrolli on Jaan kohe valmis edasi mängima. Ta ei tõtta arutama, kas on ikka õige teha temast ta garderoobis samasugune pilt nagu kuu aega tagasi Vanemuise garderoobis näitleja Aivar Tommingast. Hoopis istub, vaatab Aivari pilti, võtab poose ja kahetseb, et tal telefoni kaelas ei ole. Näitleja iga tolli!

Näitleja, see professio-naalne, on Jaan Rekkor olnud 24 aastat. Kui siia lisada neli aastat lavakooli, siis 28. Diplomilavastuses “Draakon” mängitud poiss Heinrichi ja “Kauka jumala” Mogri Märdi vahele jääb üle seitsmekümne osa. 3. aprillil saab näitleja 48aastaseks.

Mida see number, seitsmekümmend osa, kolm rolli aastas, lisaks sisseõppimised, tähendab?

Ei ole tähtis number. Kontorilaua taga istujale ei ütle see midagi. Ehk tegijate jaoks jah.

Kui ma sain konssi (Tallina Riikliku Konservatooriumi lavakunsti kateedrisse) sisse ja läksin esimest korda Suvorovi (Kaarli puiestee) tänava maja trepist üles, siis ma ütlesin endale, et poiss, jätta nüüd see moment endale hästi meelde. See ei tohi sul meelest ära minna. Siia sa oled tikkunud ja nüüd hoia seda. Mu unistused ei ole veel kõik täitunud ja otsas, aga ma olen sinnapoole rõõmsalt teel.

Kus sa sündinud oled?

Raplamaal, Hõredal. Mis, Aivar Tomminga isakodu on seal? Kus see on, ma elasin oma esimesed eluaastad umbes sada meetrit Hõreda mõisast. Seal oli kaks maja, üks puust, teine kivist. Ma elasin kivimajas ja ühtegi Tommingat seal ei näinud. Kord teatrisaadet tehes võtsin südame rindu ja läksin lapsepõlveradu vaatama sinna. See oli ikka kole, mul ei tulnud sealt meelde ühtegi pilti. Olin kuueaastane, kui

sealt ära kolisime. Esimesed kuus aastat.

Miks sinust näitleja sai ja veel nii tõsiselt?

Kurat, mis tähendab tõsiselt. Ma ei oska seda öelda, miks. Varajast soovi küll ei olnud. Ehk oli ja arvasin, et see on liiga suur asi, mida tahta. Läksin ju Märjamaa keskkooli järel hoopis ülikooli ajakirjandust õppima.

Noor inimene ju ei tea, mis ta tahab. Väga tugev kirjan-dusõpetaja teeb sulle ära. Ütleb, et sa oled sihuke poiss, et nüüd pead minema. Ajab sind ja sa usud teda. Ega ta ju ei peta ega valeta sulle. Ja siis hiljem tuleb see teadmine, mida sa tegelikult ise tahad. Igaüks saab eri ajal valmis.

Leonhard Vaide, me direktor ja kirjandusõpetaja, oli Juhan Peegliga tuttav ja ta kohe kirjutas talle ja soovitas mind. Nii ma siis läksin. Pigem oli mul kirjandushuvi, aga mitte huvi ajakirjanduse vastu.

On see kirjandushuvi säilinud?

Ole nüüd ikka, ole nüüd ikka. Ma arvan, ja ju ta nii on, et inimene loeb kuskil kolmekümnendaks eluaastaks oma raamatud läbi ja siis on kõik. Eks ma ju võin lugeda davin-cikoode, aga no ikka ju vaadat raamatupoes vesise suuga ja ostad ka, aga juba selle pilguga, et mis poegadele võiks minna. Ostad mõne entsüklopeedia, mida harva sirvid. Mõtled, et äkki keegi kunagi, et äkki läheb vaja. Et kui pensionile saad, siis loed.

Loed siis või?

Ei, see ei ole nii. Kui ma kujutan ette oma puhkust, aega, lähen maale ja siis loen... kui sa oled juba seal maal, siis ärkad ja hakkad nipet-näpet tegema... no ei viitsi ju väga puhata. Kujutluspilt, jah, on väga armas.

Milline vahe on teatril, kui sa siia tulid, ja nüüdsel teatril?

See on muidugi juurde tulnud, et teater on ettevõtlus. Päriskult teadlikult tuleb teha komerts. Aga seda tehti siis ka, kui ma teatrisse tul-in.

Mulle tundub, et vanasti oli loominguvabadust just lavastajatel rohkem. Hoolimata surutisest. Ma arvan, et nüüd surub rahailm rohkem peale. Peanäitejuhi nahas küll olla ei tahaks.

Ma olen mõelnud, et näitlejad võiksid olla teatrites palgal esimesed viis aastat pärast kooli ja viis aastat enne pensioni. Vahepeal kõik vabaturule. Ekstreemne, aga selles on jumet.

Arvad, et sa lööksid seal vabal turul kõva mehena läbi?

Ega vabal turul ei pea kõik kõvad mehed olema. Turul on kohta kõigile. Nooruses ei olegi vaja nii palju küsida ja nii palju teha.

Praegu on minu meelest edukultuse aeg. Vanasti oli töökultus. Et tööle mindi sinna, kus sai tööd teha, arenda, põhja laduda. Praegu vaatan, noored... ma ei tea, mis nipiga Peeter Tammearu rääkis noored Ugalasse. Ega üldiselt keegi noortest näitlejatest Tallinnast jalga lasta ei taha.

Mina tuln Pärnu küll piisava heameelega. Uskusin, et tööd saan ja ei küsinud, et anna aga raha. Pärnus oleks noortele ka täna palju tööd, aga ei taha siia nii väga keegi tulla.

Noorena võiks ju mõelda, et küll ükskord tuleb ka rahateenimise aeg, et raha saab ju hiljem ka.

Mogri Märdi jaoks oli raha tähtis. Kas sa 1977. aastal välja tulnud Lembit Eelmäe Mogri Märti nägid?

Jah, muidugi. See on üks põhjus, miks ma teatrikooli läksin. Olin Tartus, kui oli lavastaja Jaan Toomina kõrgeaeg. Põrgupõhja, Polonees, Kauka jumal, Veli Joonatan. Ma võin öelda, et Lembit Eelmäe ja Ants Ander on mind mõjutanud hirmsasti. Samme tegema.

Mäletan, et Lembit mängis kõike sajaga.

Oled nende aastate jooksul üle elanud nii Endla teatri häid kui halbu aegu ja vastu pidanud.

Muidugi, mis ei tapa, teeb tugevaks.

Sa oled vana näitleja teatripildis ju?

See on, jah, üks Raivo Trassi tegu, et löi siin Pärnus platsi puhtaks. Puhtaks vanadest näitlejatest. Ta lõhkus ära ühe järjepidevuse. See läks kaduma.

Ma mäletan hästi toredaid aegu, kui Peeter Kard meile õpetussõnu jagas. Ta ei tahtnud seda teha, aga me õpetaja ja lavastaja Ingo Normet väga palus. Me olime tulised, jõime, olime hirmus metsikud. Vahepeal pidi keegi meid raja peale kutsuma. Siis Peeter võttis meid ette ja vedas mööda Pärnu joogikohti. Võtsime kõvasti viina ja saime vahepeal tutistada. Ta ütles, et poisid, võtke mõistlikult.

Nüüd... ma draamateatris käies kuulan, kuidas räägivad garderoobis Lembit Ulf-sak ja Tõnu Mikiver, mida räägib Eelmaa Sass – see on see. Ma tahan ise kuulata neid vanu näitlejaid.

Ei tohi ära ajada vanu mehi ja naisi, kuigi nad laval võib-olla ei teegi suuri tegusid. Neid on mujal ja muu pärast teatris vaja. See on tõeline väärtus, mis neis on.

Lavastajaid on ju igasuguseid, kes on sinu lavastaja?

Priit Pedajas.

Mogri Märt 2006.

Mogri Märt 2006.